

Právní rady na srpen 2016

Otázky na úvod

1. Otázka:

Kdy je stát plátcem pojistného na zdravotní pojištění v souvislosti s porodem a péčí o dítě? Jaké podmínky je třeba splňovat?

Odpověď:

Za samotné dítě platí stát pojistné po dobu, kdy je považováno za "nezaopatřené dítě" podle zákona o státní sociální podpoře, přinejmenším do ukončení základní školní docházky. Připomínáme ale, že novorozené dítě je nutné do 8 dnů přihlásit na zdravotní pojišťovně.

Za matku je stát plátcem pojistného na zdravotní pojištění už před porodem od nástupu na mateřskou dovolenou, a samozřejmě i po něm po celou dobu mateřské dovolené. Dále stát platí pojistné za osoby na rodičovské dovolené, osoby pobírající peněžitou pomoc v mateřství a příjemce rodičovského příspěvku - to vše už bez ohledu na pohlaví. Mateřská (a rodičovská) dovolená ale náleží jen zaměstnancům (je na ni nárok podle zákoníku práce). Mateřská dovolená - jak vyplývá ze samotného toho slova - se týká jen matek dítěte, na rodičovskou dovolenou (event. její část) může jít místo ženy muž. Konkrétní sociální dávka a nárok na platbu pojistného na zdravotní pojištění státem však náleží samozřejmě vždy jen jednomu z nich. Jsou-li v rodině děti dvě, je možné, aby si "na každé z nich" uplatnil při splnění příslušných podmínek nárok na platbu státem jiný z rodičů.

Na peněžitou pomoc v mateřství mají nárok osoby, které jsou pojištěné podle zákona o nemocenském pojištění, tedy všichni zaměstnanci (včetně některých osob pracujících "na dohodu") a pojištěné osoby samostatně výdělečně činné. Nárok na PPM má buď maminka dítěte, nebo jeho otec, resp. manžel ženy, která dítě porodila, jestliže s matkou dítěte uzavře písemnou dohodu, že o dítě bude pečovat.

Pouze rodičovský příspěvek je dávkou bez vazby na zaměstnání či nemocenské pojištění; může o něj žádat matka, nebo otec. Proto jen v souvislosti s vyplácením rodičovského příspěvku je stát plátcem pojistného např. za studentku, která má dítě - na studentku se nevztahuje ani mateřská či rodičovská dovolená, ani nemá nárok na PPM. Od měsíce, kdy se dítě narodí, jí ale náleží rodičovský příspěvek (při splnění podmínek daných zákonem o státní sociální podpoře).

Mimo už výše uvedené skupiny "státních pojištěnců" (tedy ženy na mateřské a osoby na rodičovské dovolené, osoby pobírající PPM a příjemce rodičovského příspěvku) je stát plátcem pojistného za osoby celodenně osobně a řádně pečující alespoň o jedno dítě do 4 let nebo nejméně o dvě děti do 15 let. To může být také vždy jen jeden - buď otec, nebo matka dítěte, nebo osoba, která převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Podmínkou je, že daná osoba nemá zároveň příjmy ze zaměstnání nebo ze samostatné výdělečné činnosti. Dítě předškolního věku může přitom být umístěno v jeslích, mateřské škole nebo v obdobném zařízení na dobu, která nepřevyšuje čtyři hodiny denně. Dítě plnící povinnou školní docházku nesmí být umístěno v zařízení s týdenním či celoročním pobytem.

Nezapomeňte ale, že nárok na platbu pojistného státem musíte své zdravotní pojišťovně oznámit a doložit, stejně jako skutečnosti, na základě kterých už na platbu státem nárok nemáte.

2. Otázka:

Starám se o malé dítě. Musím platit zdravotní pojištění, když si v práci vezmu neplacené volno? Nebo si musím vybrat dovolenou? Jak mám postupovat?

Odpověď:

Dovolená nemá automatickou přednost, záleží na zaměstnavateli. Zaměstnanec v tomto případě požádá svého zaměstnavatele o neplacené volno. Podmínkou poskytnutí neplaceného volna není, aby měl zaměstnanec vyčerpánu dovolenou. Je však pravděpodobné, že zaměstnavatel na dobu, kdy hodlá zaměstnanec v zaměstnání absentovat, pokud s tím bude souhlasit, zaměstnanci čerpání dovolené určí. Na poskytnutí neplaceného volna v uvedené situaci však není právní nárok. Zákoník práce ani prováděcí nařízení vlády poskytování neplaceného volna ani jeho délku v dané situaci neupravuje. Zaměstnanec může svého zaměstnavatele požádat o neplacené volno, zaměstnavatel pak může, ale nemusí jeho žádosti vyhovět. Žádost o poskytnutí neplaceného volna může zaměstnanec podat písemně, ale i sdělit zaměstnavateli ústně. Pokud zaměstnavatel s poskytnutím neplaceného volna souhlasí, doporučuje se vždy sepsat písemnou dohodu o poskytnutí neplaceného volna a jeho rozsahu.

Pokud celodenně osobně pečujete o 1 dítě do 7 let věku nebo nejméně o 2 děti do 15 let věku, nemusíte si platit zdravotní pojištění jako osoba bez příjmů ani doplácet zaměstnavateli, pokud si vezmete v práci neplacené volno.

O sociální pojištění se starat nemusíte. Jelikož zaměstnanec za dobu neplaceného volna neobdrží mzdu, plat ani náhradu mzdy nebo platu, neodvádí se za zaměstnance záloha na daň z příjmu, a protože vyměřovacím základem pro sociální pojištění je úhrn příjmů, které jsou předmětem daně, neodvádí se za dobu neplaceného volna pojistné na sociální pojištění.

Řešit je ale třeba otázku zdravotního pojištění. Po dobu neplaceného volna je zaměstnanec nadále zaměstnancem a zdravotní pojištění je hrazeno prostřednictvím zaměstnavatele. Pojistné musí být odvedeno alespoň z minimálního vyměřovacího základu, pokud pro zaměstnance platí. (Minimálním vyměřovacím základem zaměstnance za celý kalendářní měsíc je minimální mzda (ta činí v současné době 9.900 Kč), pojistné činí 13,5 % z ní. Za celé měsíce neplaceného volna musí být tedy za zaměstnance odvedeno pojistné na zdravotní pojištění ve výši 1.337 Kč. Částku hradí zaměstnanec.) Minimální vyměřovací základ však neplatí pro osobu, která celodenně osobně a řádně pečuje alespoň o jedno dítě do sedmi let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku.

Podmínka celodenní osobní a řádné péče se považuje za splněnou jen tehdy, pokud:

- se jedná o osobní, řádnou a celodenní péči, t. j. dítě není svěřeno do péče jiné osobě, třeba i z rodiny,
- dítě není umístěno v zařízení s týdenním či celoročním pobytem,
- dítě předškolního věku není umístěno v jeslích (mateřské škole), popřípadě v obdobném zařízení na dobu, která převyšuje 4 hodiny denně,
- dítě plnící povinnou školní docházku není umístěno ve školním zařízení či jiném obdobném zařízení po dobu přesahující návštěvu školy.

Do této kategorie může být zařazena pouze jedna osoba, a to otec nebo matka dítěte, nebo osoba, která převzala dítě do trvalé péče nahrazující péči rodičů.

Zdravotní pojištění za vás zaplatí stát. Zaměstnanec - tazatel tedy bude na potřebnou dobu zaregistrován u své zdravotní pojišťovny jako osoba celodenně osobně a řádně pečující alespoň o jedno dítě do sedmi let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku. O tom, že je takovou osobou, vyhotoví čestné prohlášení a předá svému zaměstnavateli. Plátcem zdravotního pojištění se stane stát. V případě poskytnutí pracovního volna v zaměstnání bez náhrady příjmu se pojistné v dané situaci neplatí.

Osoba může být registrována v uvedené kategorii (osoba celodenně osobně a řádně pečující alespoň o jedno dítě do sedmi let věku nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku), za kterou platí pojistné stát, pouze tehdy, když nemá příjem ze zaměstnání nebo ze své samostatné výdělečné činnosti. Příjem ze zaměstnání mít zaměstnanec nebude. Tazatel uvádí, že nemá příjmy ani z jiné samostatné výdělečné činnosti. Podmínky tedy budou splněny. Z opatrnosti lze doporučit navíc samostatnou výdělečnou činnost formálně přerušit, ukončit.

O dovolenou sami požádejte, nebo respektujte rozhodnutí zaměstnavatele. Zaměstnanec také sám může požádat o čerpání dovolené. S čerpáním dovolené ovšem musí zaměstnavatel vždy vyslovit souhlas. Zaměstnavatel nemusí žádosti zaměstnance o čerpání dovolené vyhovět. Ani na poskytnutí dovolené v určitý termín tedy zásadně není právní nárok. Dobu čerpání dovolené určuje zaměstnavatel, a to tak, aby dovolená mohla být vyčerpána zpravidla vcelku a do konce kalendářního roku, ve kterém právo na dovolenou vzniklo, pokud zákoník práce nestanoví jinak. Zaměstnavatel je povinen přihlížet jednak k provozním důvodům zaměstnavatele, jednak k oprávněným zájmům zaměstnance.

Zaměstnavatel by tedy měl přihlídnout k péči o děti zaměstnance. Určenou dobu čerpání dovolené je zaměstnavatel povinen písemně oznámit zaměstnanci alespoň 14 dnů předem, pokud se nedohodne se zaměstnancem na kratší době.

Je tedy třeba, aby zaměstnanec řešil svou situaci v dohodě se zaměstnavatelem a v součinnosti se svou zdravotní pojišťovnou.

A na závěr odpovědi uvádíme vzor čestného prohlášení:

„Čestné prohlášení

Čestně prohlašuji, že splňuji podmínky celodenní osobní a řádné péče alespoň o jedno dítě do 7 let věku, nebo nejméně o dvě děti do 15 let věku, stanovené v § 3, odst. 8, písm. ... zákona č. 592/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jako součást tohoto prohlášení přikládám rodný list (rodné listy) mého dítěte, narozeného dne

Dále prohlašuji, že tento nárok současně neuplatňuje žádná jiná osoba. Zaměstnavateli oznámím veškeré změny, které mají vliv na zařazení do této kategorie, a to nejpozději do 8 dnů ode dne této změny.

V, dneJméno a podpis zaměstnance

Zdroj: <http://www.mesec.cz/clanky/dite-potrebuje-peci-vzit-si-neplacene-volno-nebo-dovolenou/>

Vyhláška č. 505/2006 Sb.

ze dne 15. listopadu 2006

kteřou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách

Změna: [166/2007 Sb.](#)

Změna: [340/2007 Sb.](#) (část)

Změna: [340/2007 Sb.](#)

Změna: [239/2009 Sb.](#)

Změna: [162/2010 Sb.](#)

Změna: [391/2011 Sb.](#)

Změna: [389/2013 Sb.](#)

(Stav k 31. 8. 2016 - aktuální úpravy níže jsou vyznačeny zelenou barvou.)

Ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví podle § 119, odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách:

ČÁST PRVNÍ

ZPŮSOB HODNOCENÍ SCHOPNOSTI ZVLÁDAT ZÁKLADNÍ ŽIVOTNÍ POTŘEBY

§ 1

- Schopnost osoby zvládat základní životní potřeby se pro účely stanovení stupně závislosti hodnotí podle aktivit, které jsou pro jednotlivé základní životní potřeby vymezeny v příloze č. 1 k této vyhlášce.
- Schopnost osoby zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti se hodnotí v přirozeném sociálním prostředí a s ohledem na věk fyzické osoby.
- Při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby se hodnotí

- a) tělesné struktury a
- b) tělesné funkce duševní, mentální, smyslové, oběhové, dechové, hematologické, imunologické, endokrinologické, metabolické, zažívací, vylučovací, neuromuskuloskeletální, včetně hrubé a jemné motoriky, a funkce hlasu, řeči a kůže, a to ve vztahu k rozsahu a tíži poruchy funkčních schopností.
- Za neschopnost zvládnání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu.

Za neschopnost zvládnání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu.

Přijatelným standardem se rozumí zvládnání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

Příloha č. 1 vyhlášky - Vymezení schopností zvládat základní životní potřeby

• Mobilita

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat

1. vstávání a usedání,
2. stoj,
3. zaujímat *polohy a měnit polohy*,
4. pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami *v bytě a běžném terénu*, v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu,
5. *otevírat a zavírat dveře*,
6. chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, ~~používat dopravní prostředky včetně bariérových~~,
7. *nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.*

• Orientace

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

1. poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem,
2. mít přiměřené duševní kompetence,
3. orientovat se *osobou, časem a místem a osobou*,
4. orientovat se v ~~obvyklém přirozeném sociálním~~ prostředí a
5. *orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.*

• Komunikace

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

1. *vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení a porozumět, a to mluvenou srozumitelnou řečí a psanou zprávou, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky,*
2. *chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv,*
3. *vytvářet rukou psanou krátkou zprávu,*
4. *porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům,*

5. používat běžné komunikační prostředky.

• **Stravování**

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

1. vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny,
2. nápoj nalít, *stravu naporcovat*,
3. *rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji*,
4. najíst se a napít,
5. dodržovat stanovený dietní režim,
6. *konzumovat stravu v obvyklém denním režimu*,
7. *přemístit nápoj a stravu na místo konzumace*

• **Oblékání a obouvání**

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna

vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, *rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit*,

oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

Tělesná hygiena

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, *dodržovat tělesnou hygienu*, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.

Výkon fyziologické potřeby

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, *zaujmout vhodnou polohu*, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.

Péče o zdraví

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené *preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření* a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, *rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc*.

Osobní aktivity

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna *navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, vstupovat do vztahů s jinými osobami*, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

Péče o domácnost

Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna:

1.	Nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti.
2.	Manipulovat s předměty denní potřeby.
3.	Obstarat si běžný nákup.
4.	Ovládat běžné domácí spotřebiče.
5.	Uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj.
6.	Vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí.
7.	Obsluhovat topení.

Příloha č. 2 vyhlášky - Obsah standardů kvality sociálních služeb

Cíle a způsoby poskytování sociálních služeb

Kritéria:

- a) poskytovatel má písemně definováno a zveřejněno poslání, cíle a zásady poskytované sociální služby a okruh osob, kterým je určena, a to v souladu se zákonem stanovenými základními zásadami poskytování sociálních služeb, druhem sociální služby a individuálně určenými potřebami osob, kterým je sociální služba poskytována; podle tohoto poslání, cílů a zásad poskytovatel postupuje;
- b) poskytovatel vytváří podmínky, aby osoby, kterým poskytuje sociální službu, mohly uplatňovat vlastní vůli při řešení své nepříznivé sociální situace;
- c) poskytovatel má písemně zpracovány pracovní postupy zaručující řádný průběh poskytování sociální služby a podle nich postupuje;
- d) poskytovatel vytváří a uplatňuje vnitřní pravidla ne pro ochranu osob před předsudky a negativním hodnocením, ke kterému by mohlo dojít v důsledku poskytování sociální služby.

Ochrana práv osob

Kritéria:

- a) poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla pro předcházení situacím, v nichž by v souvislosti s poskytováním sociální služby mohlo dojít k porušení základních lidských práv a svobod osob, a pro postup, pokud k porušení těchto práv osob dojde; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje;
- b) poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla, ve kterých vymezuje situace, kdy by mohlo dojít ke střetu jeho zájmů se zájmy osob, kterým poskytuje sociální službu, včetně pravidel pro řešení těchto situací; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje;
- c) poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla pro přijímání darů; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje.

Jednání se zájemcem o sociální službu

Kritéria:

- a) poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla, podle kterých informuje zájemce o sociální službu srozumitelným způsobem o možnostech a podmínkách poskytování sociální služby; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje;
- b) poskytovatel projednává se zájemcem o sociální službu jeho požadavky, očekávání a osobní cíle, které by vzhledem k jeho možnostem a schopnostem bylo možné realizovat prostřednictvím sociální služby;
- c) poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla pro postup při odmítnutí zájemce o sociální službu z důvodů stanovených zákonem; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje.

4. Smlouva o poskytování sociální služby

Kritéria:

- a) poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla pro uzavírání smlouvy o poskytování sociální služby s ohledem na druh poskytované sociální služby a okruh osob, kterým je určena; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje;
- b) poskytovatel při uzavírání smlouvy o poskytování sociální služby postupuje tak, aby osoba rozuměla obsahu a účelu smlouvy;
- c) poskytovatel sjednává s osobou rozsah a průběh poskytování sociální služby s ohledem na osobní cíl závislý na možnostech, schopnostech a přání osoby.

Individuální plánování průběhu sociální služby

Kritéria:

- a) poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla podle druhu a poslání sociální služby,

kterými se řídí plánování a způsob přehodnocování procesu poskytování služby; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje;

b) poskytovatel plánuje společně s osobou průběh poskytování sociální služby s ohledem na osobní cíle a možnosti osoby;

c) poskytovatel společně s osobou průběžně hodnotí, zda jsou naplňovány její osobní cíle;

d) poskytovatel má pro postup podle písmene b) a c) pro každou osobu určeného zaměstnance;

e) poskytovatel vytváří a uplatňuje systém získávání a předávání potřebných informací mezi zaměstnanci o průběhu poskytování sociální služby jednotlivým osobám.

Plnění kritérií uvedených v písmenech d) a e) se nehodnotí u poskytovatele, který je fyzickou osobou a nemá zaměstnance.

Dokumentace o poskytování sociální služby

Kritéria:

a) poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla pro zpracování, vedení a evidenci dokumentace o osobách, kterým je sociální služba poskytována, včetně pravidel pro nahlížení do dokumentace; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje;

b) poskytovatel vede anonymní evidenci jednotlivých osob v případech, kdy to vyžaduje charakter sociální služby nebo na žádost osoby;

c) poskytovatel má stanovenou dobu pro uchování dokumentace o osobě po ukončení poskytování sociální služby.

Stížnosti na kvalitu nebo způsob poskytování sociální služby

Kritéria:

a) poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla pro podávání a vyřizování stížností osob na kvalitu nebo způsob poskytování sociální služby, a to ve formě srozumitelné osobám; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje;

b) poskytovatel informuje osoby o možnosti podat stížnost, jakou formou stížnost podat, na koho je možno se obracet, kdo bude stížnost vyřizovat a jakým způsobem a o možnosti zvolit si zástupce pro podání a vyřizování stížnosti; s těmito postupy jsou rovněž prokazatelně seznámeni zaměstnanci poskytovatele;

c) poskytovatel stížnosti eviduje a vyřizuje je písemně v přiměřené lhůtě;

d) poskytovatel informuje osoby o možnosti obrátit se v případě nespokojenosti s vyřízením stížnosti na nadřízený orgán poskytovatele nebo na instituci sledující dodržování lidských práv s podnětem na prošetření postupu při vyřizování stížnosti.

Návaznost poskytované sociální služby na další dostupné zdroje

Kritéria:

a) poskytovatel nenahrazuje běžně dostupné veřejné služby a vytváří příležitosti, aby osoba mohla takové služby využívat;

b) poskytovatel zprostředkovává osobě služby jiných fyzických a právnických osob podle jejich individuálně určených potřeb;

c) poskytovatel podporuje osoby v kontaktech a vztazích s přirozeným sociálním prostředím; v případě konfliktu osoby v těchto vztazích poskytovatel zachovává neutrální postoj

Personální a organizační zajištění sociální služby

Kritéria:

a) poskytovatel má písemně stanovenou strukturu a počet pracovních míst, pracovní profily, kvalifikační požadavky a osobnostní předpoklady zaměstnanců uvedených v § 115 zákona o sociálních službách; organizační struktura a počty zaměstnanců jsou přiměřené druhu poskytované sociální služby, její kapacitě a počtu a potřebám osob, kterým je poskytována;

b) poskytovatel má písemně zpracovanou vnitřní organizační strukturu, ve které jsou stanovena oprávnění a povinnosti jednotlivých zaměstnanců;

c) poskytovatel má písemně zpracována vnitřní pravidla pro přijímání a zaškolování nových zaměstnanců a fyzických osob, které nejsou v pracovně právním vztahu s poskytovatelem; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje;

d) poskytovatel, pro kterého vykonávají činnost fyzické osoby, které nejsou s poskytovatelem v pracovně právním vztahu, má písemně zpracována vnitřní pravidla pro působení těchto osob

při poskytování sociální služby; podle těchto pravidel poskytovatel postupuje.

Plnění kritérií uvedených v písmenech a) až d) se nehodnotí u poskytovatele, který je fyzickou osobou a nemá zaměstnance.

Profesní rozvoj zaměstnanců

Kritéria:

a) poskytovatel má písemně zpracován postup pro pravidelné hodnocení zaměstnanců, který obsahuje zejména stanovení, vývoj a naplňování osobních profesních cílů a potřeby další odborné kvalifikace;

b) poskytovatel má písemně zpracován program dalšího vzdělávání zaměstnanců; podle tohoto programu poskytovatel postupuje.

c) poskytovatel má písemně zpracován systém výměny informací mezi zaměstnanci o poskytované sociální službě; podle tohoto systému poskytovatel postupuje

d) poskytovatel má písemně zpracován systém finančního a morálního oceňování zaměstnanců; podle tohoto systému poskytovatel postupuje

e) poskytovatel zajišťuje pro zaměstnance, kteří vykonávají přímou práci s osobami, kterým je poskytována sociální služba, podporu nezávislého kvalifikovaného odborníka.

Plnění kritérií uvedených v písmenech c) a d) se nehodnotí u poskytovatele, který je fyzickou osobou a nemá zaměstnance; kritéria uvedená v písmenech a) a b) se na tohoto poskytovatele vztahují přiměřeně.

Místní a časová dostupnost poskytované sociální služby

Kritéria:

a) poskytovatel určuje místo a dobu poskytování sociální služby podle druhu sociální služby, okruhu osob, kterým je poskytována, a podle jejich potřeb.

Informovanost o poskytované sociální službě

Kritéria:

a) poskytovatel má zpracován soubor informací o poskytované sociální službě, a to ve formě srozumitelné okruhu osob, kterým je služba určena.

Prostředí a podmínky

Kritéria:

a) poskytovatel zajišťuje materiální, technické a hygienické podmínky přiměřené druhu poskytované sociální služby a její kapacitě, okruhu osob a individuálně určeným potřebám osob;

b) poskytovatel poskytuje pobytové nebo ambulantní sociální služby v takovém prostředí, které je důstojné a odpovídá okruhu osob a jejich individuálně určeným potřebám.

Plnění kritéria uvedeného v písmenu b) se nehodnotí u poskytovatele, který neposkytuje sociální služby v zařízení sociálních služeb.

Nouzové a havarijní situace

Kritéria:

a) poskytovatel má písemně definovány nouzové a havarijní situace, které mohou nastat v souvislosti s poskytováním sociální služby, a postup při jejich řešení;

Příloha č. 3 vyhlášky - zrušena

Příloha č. 4 vyhlášky - Obory vzdělání, při jejichž absolvování se nevyžaduje absolvování kvalifikačního kursu pro pracovníky v sociálních službách

Název oboru vzdělání - Kód oboru vzdělání - Předchozí kód oboru

Sociální péče - pečovatelská činnost
Sociální péče - sociální činnost pro etnické skupiny
Sociální činnost- sociální pečovatelství
Sociální činnost- sociální vychovatelství
Sociální činnost v prostředí etnických minorit
Výchovná a humanitární činnost - sociálněvýchovná činnost
Vychovatelství
Předškolní a mimoškolní pedagogika - Vychovatelství pro ústavy sociální péče - Rodinná škola - sociální služby - Charitativní služby
Práce ve zdravotnických a sociálních zařízeních - pečovatelská práce
Sociální činnost v prostředí etnických minorit
75-41-M003 75-41-M005 75-41-M008 75-41-M009 75-41-M010 75-41-M012 75-31-M 002
75-31-M 005 75-31-L/501 78-41-M 003 69-55-J 001 69-5 5-E 005
75-41-J.002
75-46-6 01
16-603
52-6/01 76-52-6/02 '5-9'-6 76-45-601 76-41-6 76-50-6
76-51-6 63-44-6 01 63-67-3 55-91-2/02
75-97-3

Vybraná ustanovení novel

- čl. II vyhlášky č. 218/2016 Sb. - neplatil
- § 108 zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 382/2005 Sb.
- vyhláška č. 524/2004 Sb. o akreditaci zařízení k provádění rekvalifikace uchazečů o zaměstnání a zájemců o zaměstnání
- zákon č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění zákona č. 125/2005 Sb.
- nařízení vlády č. 689/2004 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů
- novela vyhlášky č. 505/2006 Sb. - bude účinná od 1. 9. 2016. Vyhláška je základním dokumentem k hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby pro účely přiznání jednotlivých stupňů příspěvku na péči.

Zdroj: <http://www.nrzp.cz/aktualne/informace-predsedy-nrzp-cr/1578-informace-c-72-2016-novela-vyhlasky-c-5052006-sb-ktou-se-provadi-nektera-ustanoveni-zakona-o-socialnich-sluzbach.html>

Péči o blízké je možné „vyměnit“ za práci, do nároku na důchod se započítá

V posledních letech se rozrůstá generace lidí, kteří se dostávají do takřka neřešitelné situace, neboť jim ještě „neskončila“ péče o nezaopatřené děti, a zároveň musí pečovat o stárnoucí rodiče či příbuzné. Tzv. sendvičová generace, tedy populace ve věku mezi 45 - 65 lety věku, pak stojí před těžkou otázkou, jak s vlastní prací skloubit časově náročnou péči o své blízké. „Vyměnit“ zaměstnání za péči o jinou osobu jde, aniž by lidé přišli o potřebné roky pro přiznání důchodu.

Na podobné životní situace myslí zákon o důchodovém pojištění a vymezuje tzv. náhradní doby pojištění. Tedy období, která se započítávají do doby pojištění potřebné pro přiznání důchodu, přestože v nich lidé nepracují (nejsou výdělečně činní) a neodvádí pojistné. A právě péče o osoby závislé je jednou z nich. Pokud se lidé rozhodnou opustit zaměstnání a dají přednost aktuálně potřebnému zaopatření např. rodičů, o roky potřebné pro přiznání důchodu nepřijdou.

Za dobu péče se považuje péče o osobu s přiznaným stupněm závislosti II, III či IV, která je buď osobou blízkou z pohledu zákona o důchodovém pojištění, nebo osobou „neblízkou“, kdy pečující osoba prokáže, že s opečovávanou osobou žila ve společné domácnosti a pak příbuzenský vztah roli nehraje (toto platí od 1. 7. 2001, u starších případů péče lze hodnotit péči jen o rodinné příslušníky).

Jak postupovat, aby bylo možné péči o osobu závislou započítat pro důchodové účely
Pokud se lidé rozhodnou pečovat o osobu, jejíž zdravotní stav jí neumožňuje plně se postarat sama o sebe, měli by se obrátit na krajskou pobočku Úřadu práce s žádostí o poskytnutí příspěvku na péči. Na základě této žádosti bude provedeno sociální šetření a následné posouzení zdravotního stavu osoby, o níž je pečováno, zda odpovídá stupni II - IV, příp. stupni I, pokud se jedná o dítě do 10 let věku. Tuto žádost je vhodné na krajskou pobočku Úřadu práce podat v počátku zahájené péče, protože zdravotní stav je posuzován a příspěvek přiznán nejdříve ode dne podání této žádosti.

Pozor na lhůtu u OSSZ

Po skončení péče o závislou osobu je nutné obrátit se nejpozději do dvou let od skončení péče na okresní (v Praze „Pražskou“, v Brně „Městskou“) správu sociálního zabezpečení (OSSZ). Ta o době a rozsahu péče vydá rozhodnutí, které je podkladem pro budoucí zhodnocení péče o závislou osobu jako doby důchodového pojištění. Toto rozhodnutí se vydává na základě podaného návrhu na zahájení řízení o vydání rozhodnutí o době a rozsahu péče. Ten lze podat nejdříve po skončení péče, nejpozději však do dvou let od skončení péče, nebo v době jejího trvání za situace, že pečující osoba v této době podává žádost o přiznání důchodu. V loňském roce OSSZ vydaly téměř 6400 těchto rozhodnutí, což je cca o 1000 rozhodnutí více oproti roku 2014.

Doklady, které se předkládají

K návrhu na zahájení řízení o vydání rozhodnutí o době a rozsahu péče žadatel předkládá zejména:

- doklad prokazující totožnost žadatele,
- doklad prokazující totožnost osoby, o kterou je/bylo pečováno (občanský průkaz, příp. rodný list),
- potvrzení krajské pobočky Úřadu práce o vzniku stupně závislosti a dobu poskytování příspěvku při péči o závislou osobu,
- doklad prokazující příbuzenský vztah žadatele k osobě, o kterou je pečováno (např. rodné listy, z nichž vyplývá vzájemná příbuznost osob, oddací listy aj.),
- v případech, kdy se nejedná o blízkou osobu, je třeba prokázat vedení domácnosti žadatele s opečovávanou osobou čestným prohlášením,
- úmrtní list, pokud došlo k úmrtí osoby, o kterou bylo pečováno.

Osoba blízká a společná domácnost

Blízkou osobou je v zásadě rodinný příslušník. Zákon o důchodovém pojištění vymezuje, že jde o manžela nebo manželku, příbuzného v řadě přímé, dítě vlastní, osvojené nebo dítě převzaté do trvalé péče nahrazující péči rodičů, dále o sourozence, zeti, snachu nebo manžela rodiče, a to kteréhokoli z manželů. Společnou domácnost tvoří fyzické osoby, které spolu prokazatelně trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.

Kde poradí

Lidé nacházející se v této životní situaci získají bližší informace a konzultaci jim ochotně poskytnou odborníci OSSZ, klientského centra při pražském ústředí nebo callcentra pro důchodové pojištění na telefonním čísle +420 257 062 860. Jestliže se jejich dotazy budou týkat žádosti o příspěvek na péči, pak jim v této záležitosti poradí konzultanti krajské pobočky Úřadu práce.

Jak se doba péče započítává do důchodu

Doba péče se pro účely důchodového pojištění hodnotí v plném rozsahu, t. j. jako doba zaměstnání nebo doba samostatné výdělečné činnosti. Pro stanovení osobního vyměřovacího základu se hodnotí jako doba vyloučená.

V případě, kdy se doba péče kryje se zaměstnáním nebo s výkonem samostatné výdělečné činnosti, pečující osobě se započítá výhodnější varianta (buď příjmy z výdělečné činnosti, nebo doba vyloučená).

Pokud náhradní doba péče o osobu závislou trvala aspoň 15 let (ustanovení § 19a zákona důchodovém pojištění), považuje se pro stanovení osobního vyměřovacího základu pro výpočet důchodu tato doba buď za dobu vyloučenou (a to když se kryje s dobou pojištění, v níž měla osoba příjmy z výdělečné činnosti, event. Náhrady zahrnované do vyměřovacího základu) nebo za dobu pojištění, v níž měla osoba příjmy v citovaném ustanovení uvedené. Pro účely osobního vyměřovacího základu se v tomto případě použije postupu, který je pro pečující osobu výhodnější. Vyloučenými dobami jsou také např. doba dočasné pracovní neschopnosti, doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu 3. Stupně, prvních šest let doby studia po dosažení věku 18 let (získaná do 31. 12. 2009) nebo určitá doba evidence uchazeče o zaměstnání na úřadu práce. I tyto doby jsou zpravidla náhradními dobami pojištění.

Doba péče považována za tzv. náhradní dobu pojištění:

a) doba osobní péče o osobu mladší 10 let, která je závislá na pomoci druhé osoby v I. stupni závislosti (lehká závislost),

b) doba osobní péče o osobu jakéhokoliv věku, která je závislá na pomoci druhé osoby ve II., III. nebo IV. stupni závislosti (středně těžká, těžká a úplná závislost).

Započítává se doba péče o osoby blízké a od 1. 7. 2001 také o jiné než blízké osoby žijící ve společné domácnosti, před 1. 1. 2007 byla důvodem pro hodnocení doby péče jako náhradní doby pojištění péče o dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči, osobu převážně nebo úplně bezmocnou, nebo částečně bezmocnou osobu starší 80 let. Po tomto datu se stupně bezmocnosti v právní úpravě transformovaly na I. stupeň závislosti (částečná bezmocnost), II. stupeň závislosti (převážná bezmocnost) nebo III. stupeň závislosti (úplná bezmocnost). Kategorie dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené vyžadující mimořádnou péči se transformovala na III. stupeň závislosti.

Zdroj: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-2016/2016-07-18-peci-o-blizke-je-mozne-vymenit-za-praci-do-naroku-na-duchod-se-zapocita.htm>

„Studentům-sirotkům“ náleží sirotčí důchod i během prázdninových brigád

Studentům denní formy studia náleží výplata sirotčího důchodu, i když během něj pracují či podnikají. Nárok na výplatu dávky mají studenti i v průběhu letních prázdnin, kdy většina z nich nastupuje na brigády. V případě jiných forem studia (dálkové, distanční apod.) sirotčí důchod náleží, jestliže sirotek vykonává výdělečnou činnost, ze které není odváděno pojistné na sociální zabezpečení (t. j. nezakládá účast na pojištění), nebo i za situace, kdy je veden v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání bez nároku na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci.

Pro Českou správu sociálního zabezpečení (ČSSZ) jsou letní měsíce obdobím, v němž ověřuje, zda studium příjemců sirotčích důchodů trvá, a je tak splněna jedna z podmínek nároku na něj. Z tohoto důvodu zasílá ČSSZ především absolventům během letních prázdnin rozhodnutí o odnětí jejich sirotčího důchodu. Pokud však student předloží aktuální potvrzení školy o trvání, resp. pokračování svého studia, a prokáže tedy, že jsou splněny podmínky nároku na výplatu sirotčího důchodu, bude mu výplata dávky obnovena. ČSSZ důchod za „pozastavené“ období studentům doplatí automaticky, není proto třeba o doplatek žádat ani podávat proti rozhodnutí o odejmutí důchodu námítky. Ani když student-sirotek potvrzení o studiu dodá např. s několikaměsíční prodlevou, o důchod nepřijde.

Potvrzení o studiu

Potvrzení o studiu musí obsahovat tyto identifikační údaje:

- o studentovi a škole,
- o formě studia,
- v jakém ročníku student je, a kdy má být studium za normálního průběhu ukončeno.

Na potvrzení rovněž musí být uvedeno číslo jednacích, pod nímž je sirotčí důchod evidován (nejčastěji rodné číslo příjemce). Doklad se zasílá přímo na ústředí ČSSZ, je také možné ho odevzdat na místně příslušné okresní, v Praze Pražské, v Brně Městské správě sociálního zabezpečení (OSSZ). Doklad o studiu je nutné předložit kromě již zmíněné situace i v případě, že student své studium znovu zahájil po jeho předchozím přerušení, a také vždy, když ho k tomu ČSSZ vyzve.

Studenti jiných forem studia, kteří si tzv. přivydělávají, k potvrzení o studiu navíc přiloží prohlášení, že jejich výdělečná činnost nezakládá účast na pojištění. Spolu s potvrzením o studiu předkládají tito studenti, kteří jsou současně vedeni v evidenci úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání, potvrzení krajské pobočky Úřadu práce o tom, že nepobírají podporu v nezaměstnanosti či podporu při rekvalifikaci.

Doba výplaty sirotčího důchodu po ukončení studia

Pokud je sirotek po skončení povinné školní docházky veden v evidenci úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nemá nárok na podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, i nadále mu náleží sirotčí důchod, avšak nejdéle do 18. roku věku. V tomto případě je třeba ČSSZ předložit potvrzení příslušné krajské pobočky Úřadu práce. Toto platí i v situaci, kdy je středoškolské studium neúspěšně či předčasně ukončeno.

Po ukončení studia na střední či vyšší odborné škole (zpravidla v červnu) náleží dítěti sirotčí důchod ještě za prázdninové měsíce (t. j. červenec a srpen). Podmínkou je, že po celý kalendářní měsíc sirotek nevykonává výdělečnou činnost, ze které je odváděno pojistné na sociální zabezpečení, popřípadě nepobírá podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci, nestal-li se následně studentem vysoké školy.

Sirotčí důchod mu náleží i v době prázdnin mezi jednotlivými ročníky studia na dané škole a i mezi jednotlivými studii, např. mezi středoškolským či vysokoškolským, bakalářským a magisterským stupněm denního studia apod., pokud na sebe studium bezprostředně navazuje, a to aniž se sleduje rozsah výdělečné činnosti. Doba mezi jednotlivými studii na vysoké škole však nesmí přesáhnout tři kalendářní měsíce. Pokud sirotek dále studuje (nejdéle do 26. roku věku), musí ČSSZ předložit nové potvrzení o tomto studiu, aby jeho nárok na sirotčí důchod trval.

Po ukončení vysokoškolského studia náleží dítěti sirotčí důchod ještě následující kalendářní měsíc po měsíci, ve kterém studium ukončil. Nesmí ale po celý tento kalendářní měsíc vykonávat výdělečnou činnost zakládající účast na pojištění či pobírat podporu v nezaměstnanosti nebo podporu při rekvalifikaci. Pokud však dítě studium přeruší, přestává být nezaopatřeným dítětem již dnem přerušení studia.

Každou změnu je třeba oznámit

Ukončí-li nebo přeruší-li sirotek studium dříve, než bylo uvedeno v odevzdaném potvrzení o studiu, nebo pokud změní formu studia, je jeho zákonnou povinností tuto skutečnost do 8 dnů písemně sdělit ČSSZ. V případě, že by tak neučinil a nadále neoprávněně pobíral sirotčí důchod, má podle zákona povinnost vrátit vyplacený důchod, který mu nenáležel.

Platí rovněž, že pokud student zvolí distanční, večerní či kombinovanou formu vzdělávání, během něhož standardně pracuje (vykonává výdělečnou činnost v rozsahu zakládající účast na pojištění) nebo pobírá podporu v nezaměstnanosti nebo, podporu při rekvalifikaci, sirotčí důchod mu nenáleží a ČSSZ ho odejme. Toto jsou rovněž skutečnosti, které je třeba ČSSZ sdělit.

Vliv sňatku či mateřství na výplatu sirotčího důchodu studentovi

Pokud trvá studium (přesně řečeno „soustavná příprava na budoucí povolání“) a sirotek nedosáhl věku 26 let, náleží výplata sirotčího důchodu i po uzavření manželství. Pokud jsou plněny výše uvedené podmínky, nebrání výplatě sirotčího důchodu ani pobírání rodičovského příspěvku, stane-li se student-sirotek rodičem.

Způsob výplaty sirotčího důchodu

Je-li sirotek nezletilý, je sirotčí důchod vyplácen jeho zákonnému zástupci, což je zpravidla žijící rodič, případně opatrovníkovi nebo zvláštnímu příjemci.

Pokud je sirotek zletilý, sirotčí důchod se vyplácí přímo jemu, a to buď na účet u peněžního ústavu, nebo v hotovosti prostřednictvím pošty. Důchod může být i po nabytí zletilosti vyplácen k rukám fyzické osoby (zpravidla rodiče), které byl vyplácen již před nabytím svéprávnosti dítěte, a to za předpokladu, že tato osoba, popř. zletilý sirotek, nepožádá o změnu způsobu výplaty důchodu.

Informace o podmínkách nároku na sirotčí důchod a odbornou konzultaci v konkrétním případě podají pracovníci OSSZ, klientského centra při ústředí ČSSZ, případně callcentra pro důchodové pojištění na telefonním čísle +420 257 062 860.

Zdroj: <http://www.cssz.cz/cz/o-cssz/informace/media/tiskove-zpravy/tiskove-zpravy-IO16/2016-08-05>